

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради
комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально
реабілітаційна академія» Запорізької
обласної ради

27 лютого 2023 року № 4

Уведено в дію 27.02.2023 р.
Наказ ректора Хортицької
національної академії
№ 36/од від 27.02.2023 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

З МЕТОДИК НАВЧАННЯ

для здобуття ступеня магістра освітньої програми «Початкова освіта»

за спеціальністю 013 «Початкова освіта»

для вступників на основі ступеня бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня

«спеціаліст»

Запоріжжя

2023

Укладачі:

Лупінович С.М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та методик навчання

Шугай Я.М., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та методик навчання

Рецензент: Ілійчук Любомира Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Розділ I. Зміст програм навчальних дисциплін, питання з яких увійшли до фахового випробування	5
Дисципліни мовно-літературної освітньої галузі:	5
Українська мова	5
Літературне читання	6
Дисципліни математичної освітньої галузі	7
Дисципліни природничої освітньої галузі	9
Дисципліни технологічної освітньої галузі	10
Дисципліни мистецької освітньої галузі:	13
Образотворче мистецтво	13
Музичне мистецтво	14
Дисципліни інформатичної освітньої галузі	15
Розділ II. Орієнтовні тестові питання з дисциплін, які увійшли до фахового випробування	18
Дисципліни мовно-літературної освітньої галузі:	18
Українська мова	18
Літературне читання	19
Дисципліни математичної освітньої галузі	20
Дисципліни природничої освітньої галузі	21
Дисципліни технологічної освітньої галузі	22

Дисципліни мистецької освітньої галузі:	23
Образотворче мистецтво	23
Музичне мистецтво	24
Дисципліни інформатичної освітньої галузі	25
Розділ III. Критерії оцінювання знань, умінь і навичок	26
Розділ IV. Список рекомендованої літератури з навчальних дисциплін, питання з яких увійшли до фахового випробування	29

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Згідно з Правилами прийому до Хортицької національної академії для здобуття ступеня магістра за освітньою програмою “Початкова освіта” спеціальності 013 Початкова освіта для вступників на основі ступеня бакалавра, освітньо кваліфікаційного рівня «спеціаліст» вступний фаховий іспит з методик навчання проводиться з метою встановлення фактичного рівня компетентностей майбутніх фахівців, визначення якості професійної підготовки з обраного фаху в обсязі програми освітнього рівня «бакалавр», перевірки здатності вступника до опанування навчальної програми на основі здобутих раніше компетентностей.

Програма вступного фахового випробування ставить за мету забезпечити єдність вимог щодо змісту та критеріїв оцінювання знань і практичних умінь абітурієнтів, визначення рівня узагальнення та систематизації їх знань з вивчених навчальних курсів.

Основними завданнями програми є окреслення найважливіших проблем з теорії та практики методик початкового навчання.

Програма фахового випробування з методик навчання розглядається в комплексі з такими навчальними дисциплінами: «Методика навчання дисциплін мовно-літературної освітньої галузі», «Методика навчання дисциплін математичної освітньої галузі», «Методика навчання дисциплін природничої освітньої галузі», «Методика навчання дисциплін технологічної освітньої галузі», «Методика навчання дисциплін мистецької освітньої галузі», «Методика навчання дисциплін інформатичної освітньої галузі».

Під час складання іспиту абітурієнти повинні продемонструвати тісний взаємозв’язок фундаментальних та професійних знань, їх глибоке засвоєння; розуміння сучасного стану теорії й практики методик початкового навчання; важливість міжпредметних зв’язків, вміння давати історичну оцінку сучасного стану нової української школи.

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестового екзамену. До комплексу фахового випробування з методик навчання освітньої програми «Початкова освіта» зі спеціальності 013 «Початкова освіта» входять 115 тестів із методик навчання, з яких на вступний іспит обирається 80 тестів. Час виконання

тестових завдань – 240 хвилин (4 години).

Критерії оцінювання знань абітурієнтів на вступному фаховому екзамені визначаються за шкалою ЕКТС.

РОЗДІЛ І. ЗМІСТ ПРОГРАМ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ПИТАННЯ З ЯКИХ УВІЙШЛИ ДО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Зміст програми з дисциплін мовно-літературної освітньої галузі

Українська мова

Предмет, завдання і наукові основи методики навчання української мови в початкових класах. Основні розділи, зміст і обсяг матеріалу, що вивчається в курсі української мови в початкових класах.

Формування мовленнєвої компетентності в молодших школярів на сучасному етапі початкового навчання. Розвиток зв'язного мовлення молодших школярів на уроках української мови. Завдання і прийоми розвитку усного монологічного мовлення. Види навчальних монологів.

Психологічні та лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Добукварний період навчання грамоти. Завдання букварного та післябукварного періодів. Навчальний зміст уроків читання в період навчання грамоти. Програмові вимоги до уроків читання. Програмові вимоги до уроків письма. Види писемної діяльності на цьому етапі. Уміння, які формуються на кінець добукварного періоду. Зміст мовних знань. Зміст мовленнєвих навичок. Засоби розвитку мовлення. Методика роботи з предметними, сюжетними малюнками. Порядок роботи за розворотом «Букваря».

Поняття про мову і мовлення. Особливості усного і писемного мовлення. Основні методи і прийоми формування в учнів початкових класів елементарних уявлень про мову як знакову систему; виникнення мов світу; основні функції мови; мовлення як мова в дії, в спілкуванні між людьми; діалогічне та монологічне мовлення; етика їх мовлення, форми мовлення.

Види переказів і методика їх проведення в початковій школі.

Види творів і методика їх проведення в початковій школі. Класифікація творів за джерелом матеріалу, жанрами, місцем виконання, ступенем участі учнів у складанні тексту, розміром, метою виконання. Прийоми підготовки учнів до написання творів. Методика роботи над побудовою твору.

Методика вивчення граматичного матеріалу в початковій школі. Методика вивчення лексичного матеріалу в початковій школі. Лінгводидактичні основи методики роботи над словом у початковій школі. Робота над засвоєнням лексичного значення слова в початковій школі. Способи пояснення семантики слів. Робота над усвідомленням прямого і переносного значення слова, багатозначністю й омонімією. Методика проведення лексичного розбору в початковій школі.

Методика вивчення орфографічного матеріалу в початковій школі. Види орфографічних вправ: списування, коментоване письмо, письмо з пам'яті, робота з орфографічним словником. Диктанти, їх види. Словникова робота в процесі навчання орфографії. Методика проведення вправ з орфографії в початковій школі.

Методика проведення орфографічних розборів у початковій школі.

Методика вивчення фонетичного матеріалу в початковій школі. Методика проведення фонетичного розбору в початковій школі.

Літературне читання

Читацька компетентність. Принципи визначення змісту літературного читання. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно мовленнєвого принципів. Змістові лінії програми курсу «Літературне читання». Навичка читання. Шляхи удосконалення навички читання.

Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Основні етапи розвитку навички читання. Співвідношення голосного і мовчазного читання в початковій школі.

Якості повноцінної навички (правильність, швидкість, усвідомлення, виразність).

Правильність читання. Чинники, які впливають на правильність. Вироблення точності зорового сприймання, формування чіткої правильної вимови, уважності. Зняття труднощів техніки читання. Методика запобігання помилкам і форми їх виправлення під час читання.

Швидкість читання. Залежність швидкості читання від особливостей тексту. Вплив пам'яті, поля читання, периферійного зору, антиципації на розвиток швидкості читання.

Усвідомленість читання. Критерії виявлення усвідомленості прочитаного (розуміння ідеї твору, змісту окремих частин, визначення ставлення до прочитаного, розуміння суті думки, вираженої в кожному реченні, лексичного значення кожного слова, переносного значення слів, метафоричних виразів, порівнянь, фразеологічних одиниць, стійких зворотів, прислів'їв, крилатих виразів тощо).

Виразність читання. Вміння користуватися засобами інтонаційної виразності (тон, темп, сила голосу, пауза, логічний наголос).

Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання. Етап «до читання твору»: зняття труднощів техніки читання, підготовка до сприймання емоційно-естетичного змісту твору. Етап «під час читання»: цілісне сприймання твору, повторне перечитування та аналіз, вторинний синтез. Етап «після читання»: включення прочитаного твору в систему раніше опрацьованих шляхом порівняння їх за змістом, художніми образами, засобами, настроєм.

Аналіз художнього твору на уроках літературного читання. Види аналізу художнього твору на уроках літературного читання: услід за автором, пообразний, проблемно-тематичний, комбінований. Методика роботи над творами різних жанрів. Коло читання учнів 2, 3, 4 класів.

Зміст програми з дисциплін математичної освітньої галузі

Предмет і завдання методики навчання математичної освітньої галузі в початкових класах як навчального предмету. Значення педагогіки та педагогічної психології в системі курсу методики навчання математичної освітньої галузі в початковій школі. Освітні, виховні й розвивальні завдання навчання математичної

освітньої галузі в початковій школі. Зміст і структура початкового курсу математичної освітньої галузі. Система побудови початкового курсу математичної освітньої галузі. Система побудови початкового курсу математичної освітньої галузі у варіативних системах (як у чинних в Україні, так і в інших країнах).

Особливості уроку математики в початковій школі. Урок математики як основна форма організації навчальної діяльності молодших школярів. Освітня, виховна і розвивальна мета навчання математики. Типи уроків і їх структурні елементи. Комбінований урок і його структурні елементи: перевірка домашнього завдання, опитування учнів, усні обчислення, опрацювання нового матеріалу, закріплення та узагальнення знань учнів.

Дії додавання і віднімання. Обчислювальні прийоми для чисел першого десятка. Прилічування і відлічування по одному. Додавання і віднімання частинами. Переставний закон множення. Групування доданків. Табличне додавання в межах 10. Обчислювальні прийоми для чисел другого десятку. Розрядні випадки додавання і віднімання. Додавання з переходом через розряд. Зв'язок між дією додавання і віднімання. Математичні закони і правила, що використовуються. Способи усних обчислень: нумераційні випадки, додавання і віднімання цілих сотень, додавання і віднімання цілих десятків, що приводить до дій в межах тисячі; додавання і віднімання виду $450+30$, $450-300$. Способи письмових обчислень (у стовпчик). Обчислювальні прийоми для багатоцифрових чисел. Усні обчислення. Письмові обчислення.

Смисл дій множення і ділення. Табличне множення і ділення. Переставний закон множення. Прийоми запам'ятовування таблиці множення і ділення. Зв'язок між множенням і діленням. Множення і ділення з 0 і 1. Позатабличне множення і ділення в межах 100. Правило множення і ділення суми на число. Сполучний закон. Прийоми обчислень. Ознаки подільності. Ділення з остачею. Прийоми усних обчислень множення і ділення трицифрових і багатоцифрових чисел. Прийоми множення і ділення на розрядну одиницю (Множення і ділення на 10, 100, 1000). Множення в стовпчик. Математичні закони і правила, що використовуються. Прийоми обчислень. Письмове множення на двоцифрове і багатоцифрове число. Особливі випадки. Ділення в стовпчик.

Значення геометричного матеріалу в початковому курсі математики. Мета і завдання вивчення геометричного матеріалу в початкових класах. Методика формування уявлень про геометричні фігури, які вивчаються в курсі математики початкової школи: лінію, пряму, криву, відрізок, промінь, ламану, коло, круг. Ознайомлення учнів з найпростішими плоскими геометричними фігурами: трикутником, чотирикутником, прямокутником, квадратом та їх властивостями. Методика формування уявлень про кут, види кутів, геометричні тіла. Побудова геометричних фігур. Використання інформаційних технологій під час вивчення теми. Зміст і завдання вивчення величин у початковій школі. Довжина. Одиниці вимірювання довжини. Маса, ємкість та одиниці їх вимірювання. Час. Одиниці вимірювання часу. Методика формування уявлень про площу фігури. Обчислення площі. Метрична система одиниць вимірювання площі. Методика ознайомлення з

довжиною, масою, ємкістю і одиницями вимірювання.

Методика розв'язування простих задач. Значення і місце задач у початковому курсі математики. Функції текстових задач. Складові процесу розв'язування задач. Культура запису розв'язування задач. Формування навичок розв'язувати прості задачі. Класифікація задач. Методика роботи над задачами, які розкривають конкретний зміст арифметичних дій, на знаходження невідомого компонента арифметичної дії, на кратне та різницеве порівняння, на збільшення та на зменшення числа на (в) кілька одиниць.

Методика роботи над складеними задачами. Розвиток уявлень учнів про складену задачу і процес її розв'язування. Прийоми розвитку уявлень учнів про процес розв'язування задач. Розв'язування типових задач: на знаходження четвертого пропорційного; на пропорційне ділення; на знаходження невідомого за двома різницями; на знаходження середнього арифметичного. Розвиток умінь учнів розв'язувати складені задачі.

Зміст програми з дисциплін природничої освітньої галузі

Предмет і завдання методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі. Методологічні основи і методи наукового дослідження. Формування вмінь і навичок у процесі навчання дисциплін природничої освітньої галузі. Використання засобів наочності в процесі вивчення дисциплін природничої освітньої галузі. Особливості методики використання натуральних засобів наочності. Особливості методики використання образотворчих засобів наочності. Особливості методики використання аудіовізуальних засобів наочності. Особливості методики використання моделей як засобів наочності.

Зміст та організація дослідницької діяльності молодших школярів у курсі дисциплін природничої освітньої галузі.

Методи та прийоми ознайомлення з природою у початкових класах. Сутність бесіди як методу навчання. Розповідь як метод навчання та її види. Особливості методики проведення спостереження. Види спостережень. Особливості методики проведення дослідів під час вивчення дисциплін природничої освітньої галузі. Особливості методики проведення практичної роботи.

Типи і структура уроків дисциплін природничої освітньої галузі. Вимоги до уроку як основної форми освітнього процесу. Комбінований урок. Макроструктура комбінованого уроку. Мікроструктура уроку. Визначення в кожному конкретному випадку. Дидактична мета і структура уроку-екскурсії. Особливості методики проведення предметного уроку. Позаурочна і позакласна робота з природознавства.

Методика спостережень за формою організації діяльності молодших школярів. Методика спостережень за тривалістю.

Особливості використання дидактичної гри на етапі закріплення вивченого матеріалу на уроці.

Методика формування природознавчих уявлень. Методика формування природознавчих понять. Сутність поняття як форми знань. Система понять в навчальному предметі. Методика формування умінь у процесі навчання

природознавства. Сутність понять: «уміння», «навичка».

Зміст програми з технологічної освітньої галузі

Історія виникнення паперу. Види паперу, функціональні властивості паперу. Технологія виготовлення паперу сьогодення. Призначення паперу, фактури паперу та види обробка паперу. Фізичні властивості паперу. Розмічування і вимірювання на папері. Графічні види робіт. Шаблон, трафарет, штамп, як засоби полегшення робіт з папером та іншими матеріалами.

Використання паперу в практиці трудового навчання у початковій освіті. Техніка «Оргамі». Перегинання і складання як основна складова у створенні виробів у техніці «оригамі». Методика навчання учнів виготовленню виробів у техніці «оригамі». Основні базові форми.

Паперові об'ємні фігури. Послідовність дій під час виготовлення паперових об'ємних фігур. Створення симетричних силуетних композицій вирізуванням паперу. Технологія різання паперу. Витинанка як вид декоративно-прикладного мистецтва. З історії витинанки. Види витинанок та послідовність створення витинанки. Симетрія й асиметрія у композиційних вирізуваннях. Дзеркальна (осьова) симетрія. Правила вирізування й техніка безпеки при роботі.

Аплікація як вид зображувальної діяльності та її роль у трудовому навчанні. Види аплікаційних робіт (предметна, сюжетна, декоративна). Декоративна аплікація: геометричні та рослинні візерунки і орнаменти. Матеріали і обладнання для аплікаційних робіт. Етапи створення аплікаційних виробів. Створення сюжетних аплікацій за вигаданим сюжетом, за змістом казки. Методика навчання учнів створенню аплікацій. Аплікація - головний вид роботи з папером. Види аплікації за змістом. Композиційні та кольорові особистості тематичної аплікації. Методика вироблення складної тематичної аплікації. Українські мотиви в аплікаціях. Орнамент. Мозаїка як вид декоративного мистецтва. Різновиди мозаїки. Торцювання. Методика створення мозаїки з паперу.

Види тканин та волокон і аналіз їх властивостей. Організація робочого місця, робоча поза при шитті. Інструменти та обладнання для роботи з текстильними волокнами та нитками в початкових класах. Крій та шиття вручну швейних виробів з прямими зрізами. З'єднання деталей ручними швами. Види ручних швів. Пришивання гудзиків, гачків. Різні призначення видів тканин для виконання різних форм роботи. Види роботи з тканинами та волокнистими матеріалами. Аплікація з тканини.

Оздоблення виробів вишивкою. Вишивка - один з видів народного мистецтва. Види швів і орнаментів української вишивки. Регіональні особливості української вишивки. Інструменти, пристосування і матеріали для роботи над вишивкою. Техніка і методика виконання швів. Ознайомлення учнів з художніми виробами місцевих майстрів народної вишивки. Методика навчання учнів ручному вишиванню. Техніка безпеки при роботі над вишивкою.

Українська народна іграшка - давній вид декоративного мистецтва. Історія виникнення і розвитку української народної іграшки. Значення української народної

іграшки у вихованні дітей. Види української народної іграшки. Лялька-мотанка, як родинний оберіг. З історії виникнення ляльки-мотанки. Етапи та послідовність роботи над лялькою. М'яка іграшка. Послідовність роботи над м'якою іграшкою. Техніка безпеки при роботі.

Види та властивості пластичних матеріалів. Художнє конструювання з пластичних матеріалів. Пластилін в навчанні художньої праці. Матеріали, інструменти й приладдя для роботи з пластиліном. Техніка безпеки. Технології формування окремих частин виробу з пластиліну. Методика навчання школярів створенню виробів з пластиліну. Вироби з солоного тіста. Глина в навчанні художньої праці. Види глини для практичних робіт. Інструменти прилади для роботи з глиною. Техніка безпеки. Підготовка глини до роботи (подрібнення, очищення, відмочування, замішування). Способи формоутворення виробів з глини: конструктивний, пластичний, литво, штампівка, формування різних фігур поверхні й нанесення рельєфного декору. Етапи і послідовність виготовлення виробів з глини. Гончарство як один з видів декоративно-прикладного мистецтва. Методика навчання простих виробів з глини.

Методика роботи із пап'є-маше у початкових класах. Ознайомлення з технікою пап'є-маше. Матеріали та інструменти. Процес та послідовність виготовлення виробів із пап'є-маше.

З історії виникнення бісеру. Види виробів з бісеру. Матеріали для роботи з бісером. Техніка виконання виробів з бісеру. Послідовність виготовлення плоских виробів з бісеру. Послідовність виготовлення об'ємних виробів технікою бісероплетіння.

Властивості штучних матеріалів: пластик, поролон, синтепон, вата. Пластмаси й поролон у виробництві та побуті. Види виробів із сучасних штучних матеріалів. Послідовність виготовлення простих виробів із використанням пластику, поролону, синтепону, вати. Дріт, його властивості. Виготовлення виробів і сувенірів із дроту.

Підготовка та проведення занять трудового навчання. Попередня підготовка та планування занять. Підбір виробів для виготовлення. Складання календарно тематичного плану. Зміст безпосередньої підготовки вчителя до уроку та складання плану-конспекту уроку. Проведення уроків (з'ясування теми та мети уроку, організація роботи учнів, розвиток їх самостійності у навчанні та ін.) Процес виховання на уроці. Аналіз уроків.

Урок як основна форма трудового навчання. Типи уроків, особливості їх побудови. Форми організації праці учнів на уроках трудового навчання (фронтальна, ланкова, індивідуальна, з розподілом праці, поточна), їх характеристики та умови застосування. Методика проведення профорієнтаційної роботи з учнями на уроках трудового навчання.

Методи та прийоми, класифікація методів навчання та умови їх відбору для використання на уроках (з урахуванням розвитку самостійності та творчої активності учнів). Методи словесного повідомлення та закріплення технічних відомостей (пояснення, розповідь, бесіда).

Методи активізації пізнавальної діяльності учнів.

Методи демонстрації, їх характеристика та класифікація. Демонстрація предметів, що вивчаються. Демонстрація натуральних та умовних зображень (плакатів, рисунків на дошці, креслень, технічних карт та ін.) Демонстрація прийомів роботи та вимоги до неї.

Методи практичної роботи учнів. Дидактичні основи формування трудових умінь та навичок. Вступний інструктаж, його види, методи проведення. Навчання учнів планування своєї праці та здійснення самоконтролю.

Поточний інструктаж та методика його проведення. Розвиток самоконтролю учнів у процесі виконання ними роботи. Підведення підсумків роботи та заключний інструктаж.

Перевірка та оцінка знань, умінь та навичок. Вимоги до оцінки знань, умінь та навичок. Облік знань та вмінь учнів. Самоконтроль учнів.

Зміст програми з дисциплін мистецької освітньої галузі

Образотворче мистецтво

Роль образотворчого мистецтва в естетичному вихованні учнів.

Зміст та види занять з образотворчого мистецтва в початковій школі. Підготовка та методика проведення занять з декоративного малювання на уроках образотворчого мистецтва.

Тематичне малювання на уроках образотворчого мистецтва.

Малювання з натури на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі. Особливості в підготовці та проведенні зазначеного виду занять. Методика проведення бесід з образотворчого мистецтва в початковій школі. Специфіка підбору художніх творів з урахуванням вікових особливостей учнів. Методика проведення занять із створення ілюстрації до літературного твору. Призначення та особливості педагогічного малюнка на уроках образотворчого мистецтва в школі.

Методична послідовність побудови зображення на уроках образотворчого мистецтва в школі.

Основи кольорознавства на уроках образотворчого мистецтва. Колір та його ознаки.

Образотворче мистецтво. Коротка характеристика його видів. Графіка, її види. Живопис. Його види. Основні техніки живопису. Поняття жанру в образотворчому мистецтві. Використання різних графічних технік на уроках образотворчого мистецтва в школі

Перспектива на уроках образотворчого мистецтва в школі.

Система наочності на уроках малювання.

Використання мотивів української вишивки на уроках декоративного малювання. Розробка орнаменту в смужці.

Основні та похідні кольори. Кольоровий спектр.

Музичне мистецтво

Зміст мистецької освітньої галузі в умовах інтегрованого тематично проектного навчання. Музичне виховання як важлива складова естетичного виховання особистості дитини. Музична педагогіка. Сфери музичної діяльності. Основні категорії музичної педагогіки: музичне навчання, музичне виховання, музична освіта. Основні виміри музичної освіти в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання. Сучасні тенденції розвитку музичної освіти в умовах інтегрованого тематично-проектного навчання.

Методологічні основи музичної педагогіки. Наукові підходи в музичній педагогіці. Принципи музичної педагогіки: особистісний, діяльнісний, полісуб'єктивний, культурологічний, етнопедагогічний, антропологічний. Методи дослідження музичної педагогіки: методи вивчення педагогічного досвіду; методи теоретичного дослідження; методи математичної статистики.

Зміст музичного навчання та його складові. Зміст музичного навчання. Складові музичного навчання: досвід емоційно-морального сприйняття музики, музичні знання, музичні вміння та навички. Критерії добору музичних творів: високохудожність, цікавість; доступність щодо осягнення змісту та виконання, різноманітність, краса. Співзвучність музичних творів із життєвим та музичним досвідом молодших школярів. Рівні розуміння музики молодшими школярами: узагальнені ключові знання; окремі знання про музику (елементи виразності музичної мови – динаміка, темп, ритм тощо; біографічні відомості про композиторів та виконавців; історію створення музичного твору).

Види музичної діяльності. Музичне сприймання і методи його розвитку молодших школярів: особливості музичного сприймання учнів, етапи ознайомлення з музичним твором, методи розвитку музичного сприймання. Хоровий спів як основний вид музично-виконавської діяльності учнів: формування співацьких навичок, розвиток внутрішнього слуху. Музична творчість молодших школярів: види творчих завдань, гра на дитячих музичних інструментах, музично-ритмічні рухи.

Зміст програми з дисциплін інформатичної освітньої галузі

Інформатика як наука і як навчальний предмет. Розвиток комп'ютерної та обчислювальної техніки. Класифікація та покоління персональних комп'ютерів. Роль комп'ютерної техніки в запровадженні інклюзивної освіти

Типи, структура та специфіка уроку інформатики у початковій школі. Принципи і методи і засоби навчання інформатики. Форми організації навчального процесу з інформатики в початковій школі

Зміст поняття «інформаційна технологія» та «Інформаційно-комунікаційна технологія». Знайомство з технологіями дистанційного навчання. Сутність поняття ІКТ-компетентності педагога. Ключова та предметна ІКТ компетентності учня.

Цілі та завдання пропедевтичного курсу. Діяльнісний вимір предметної ІКТ компетентності. Показники вміння вчитися, як ключової пізнавальної

компетентності. Методи формування навичок дистанційного навчання. Особливості викладання інформатики в інклюзивному класі. Структура та зміст курсу. Основні змістові лінії курсу. Особливості організації навчання за курсом. Зразок структури уроку. Види навчальної діяльності вчителя та учнів.

Аналіз структури та змісту підручників для 2-4 класів. Відповідність підручників чинній програмі. Класифікація завдань у підручнику. Стиль викладення матеріалу. Аналіз структури та змісту зошитів на друкованій основі для 2-4 класів. Відповідність зошитів чинній програмі. Класифікація завдань у зошитах. Методика використання зошитів на уроках та під час самостійної роботи учнів.

Аналіз комп'ютерного комплексу «Сходинки до інформатики». Відповідність чинній програмі. Дидактичні цілі та зміст програм. Методика навчання учнів роботі з програмним забезпеченням. Гігієнічні вимоги до використання персональних комп'ютерів (ПК) у початковій школі. Приблизний комплекс вправ для очей.

Змістовий модуль II. Основні психолого-педагогічні та санітарно-гігієнічні вимоги до занять з інформатики. Проєктна технологія у початковій школі. Характеристика умов навчання. Психолого-педагогічні та гігієнічні основи використання НІТ в початковій школі. Вимоги до пристроїв комп'ютера. Інструкція з техніки безпеки в комп'ютерному класі. Приблизні правила поведінки учнів у комп'ютерному класі. Правила техніки безпеки під час роботи з комп'ютером. Прийоми створення інструкцій для молодших школярів. Презентація та слайди. Середовище редактора презентацій. Відкриття презентації та її запуск на перегляд. Текстові та графічні об'єкти слайдів. Переміщення об'єктів на слайді. Створення та редагування текстових об'єктів. Вставлення зображень і тексту. Форматування текстових і графічних об'єктів слайду. Збереження презентацій. Створення простих презентацій та їх оцінювання.

Методика ознайомлення учнів з пристроями комп'ютера та їх призначенням. Мета навчання змістової лінії. Зміст навчання та вимоги до навчальних досягнень учнів. Основні теоретичні відомості. Типова архітектура персонального комп'ютера. Класифікація та призначення апаратних засобів: пристроїв введення, виведення, зберігання та обробки інформації. Класифікація та основні характеристики процесорів. Принцип дії та основні характеристики найбільш поширених видів запам'ятовуючих пристроїв: дискових накопичувачів, оперативної та флеш-пам'яті. Мультимедійне обладнання. Комунікаційні пристрої. Поняття про інформаційні системи та технології. Види інформаційних систем. Поняття про апаратне та програмне забезпечення інформаційної системи. Методи, форми та засоби навчання змістової лінії.

Зміст навчання та вимоги до навчальних досягнень учнів. Основні теоретичні відомості. Поняття про інформацію. Дані. Різновиди інформаційних повідомлень. Вимірювання обсягу даних. Поняття про інформаційну надлишковість повідомлень. Способи подання і кодування повідомлень, двійкове

кодування. Інформаційні процеси: отримання, збирання, зберігання, пошук, обробка і передавання інформації. Інформатика як наука та галузь діяльності людини. Об'єкти та їх властивості. Методи, форми та засоби навчання змістової лінії.

Зміст навчання та вимоги до навчальних досягнень учнів. Основні теоретичні відомості. Загальні відомості про системне, службове та прикладне програмне забезпечення. Класифікація, основні функції та складові операційних систем. Поняття файлу, каталогу. Ім'я файлу та каталогу, розширення імені файлу. Робота з основними елементами графічного інтерфейсу користувача операційної системи. Призначення, можливості і класифікація систем обробки текстів. Огляд середовища текстового процесора. Формати файлів документів. Введення, редагування й форматування тексту. Поняття комп'ютерної графіки. Растрові й векторні зображення та їх властивості. Колірні системи. Призначення та класифікація засобів обробки графічних даних. Формати графічних файлів. Засоби перегляду зображень та перетворення графічних форматів. Робота в середовищі редактора растрової графіки. Поняття презентації та комп'ютерної презентації, їх призначення. Поняття про слайдові та поточкові презентації. Огляд програмних і технічних засобів, призначених для створення і демонстрації презентацій. Принципи стильового оформлення презентацій. Основні принципи дизайну слайдів. Розробка слайдової презентації. Анімація в слайдових презентаціях. Методи, форми та засоби навчання змістової лінії.

Зміст навчання та вимоги до навчальних досягнень учнів. Основні теоретичні відомості. Поняття про глобальну та локальну комп'ютерні мережі. Апаратне й програмне забезпечення мереж. Поняття про сервер та клієнтський комп'ютер. Мережні протоколи. Призначення й структура мережі Інтернет. Протоколи Інтернету. Адресація в Інтернеті, поняття IP-адреси, доменного імені та URL-адреси. Способи підключення до Інтернету, функції провайдера. Служби Інтернету. Поняття гіпертекстового документа, гіперпосилання, веб-сторінки та веб-сайту. Поняття всесвітньої павутини та навігація нею. Засоби пошуку інформації в Інтернеті. Принципи функціонування веб-каталогів та пошукових систем. Стратегії пошуку інформації. Методи, форми та засоби навчання змістової лінії.

Зміст навчання та вимоги до навчальних досягнень учнів. Основні теоретичні відомості. Поняття алгоритму. Властивості алгоритмів. Форми подання алгоритму. Виконавець алгоритму. Система команд виконавця алгоритму. Базові структури алгоритмів: слідування, розгалуження, повторення. Графічні схеми базових структур алгоритмів. Поняття про конструювання алгоритмів різними методами. Етапи розв'язування задачі за допомогою комп'ютера. Вхідні дані та результати, їх взаємозв'язок. Поняття про метод розв'язування задачі. Поняття програми. Складання програм в середовищах візуального програмування ПервоЛого та Scratch. Методи, форми та засоби навчання змістової лінії.

Створення календарно-тематичного плану для 2 класу з інформатики за

підручником на вибір (Й. Я. Ривкінд та ін.. Коршунова О.В., М.М.Корнієнко та ін.)

Створення календарно-тематичного плану для 3 класу з інформатики за підручником на вибір (Й. Я. Ривкінд та ін.. Коршунова О.В., М.М.Корнієнко та ін.)

Створення календарно-тематичного плану для 4 класу з інформатики за підручником на вибір (Й. Я. Ривкінд та ін.. Коршунова О.В., М.М.Корнієнко та ін.)

РОЗДІЛ II. ОРІЄНТОВНІ ТЕСТОВІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН, ЯКІ УВІЙШЛИ ДО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Дисципліни мовно-літературної освітньої галузі:

Українська мова

1. Під час навчання молодших школярів грамоти за звуковим аналітико- синтетичним методом передбачається організувати навчання:

- A. від слова до словосполучення;
- B. від речення до звука;
- C. від букви до звука;
- D. від звука до букви

2. Поєднання приголосного з голосним під час навчання грамоти називається:

- A. поєднання;
- B. злиття;
- C. групування;
- D. об'єднання

3. Визначте прийом звукового аналізу під час навчання грамоти: А.

- підкреслене вимовляння одного із звуків у слові;
- B. утворення складу (злиття) з двох звуків;
- C. утворення сполучення звуків, подібних до заданого, але з іншими приголосними;
- D. добір до названого складу подібного, але з м'яким приголосним

4. Визначте прийом звукового синтезу під час навчання грамоти: А.

- виділення звука із слова на основі словесного опису та спостереження за його артикуляцією;
- B. утворення складу з трьох звуків та злите його вимовляння;
- C. упізнання й виділення зі слів вірша, скоромовки, потішки найчастіше вживаного звука;
- D. виділення певного звука у названих учителем словах, визначення його

позиції

Літературне читання

1. Вкажіть жанр твору, при опрацюванні якого обов'язковим прийомом на підготовчому етапі до його сприйняття є поглиблена лексико семантична робота:

- A. Казка.
- B. Байка.
- C. Епічний твір.
- D. Науково-пізнавальна стаття.
- E. Оповідання.

2. До якісних ознак читання не належить.

- A. Свідомість.
- B. Правильність.
- C. Швидкість.
- D. Виразність.
- E. Художність

Дисципліни математичної освітньої галузі

1. Залежно від чого здійснюють класифікацію уроків математики в 1-4 класах?

- A) від методів навчання
- B) від дидактичної мети
- C) від засобів навчання

2. Яка мікроструктура опрацювання нового матеріалу?

- A) вивчення нового матеріалу, закріплення
- B) підготовка до вивчення нового матеріалу, закріплення
- C) підготовка до вивчення нового матеріалу, вивчення нового матеріалу, первинне закріплення

3. У якій послідовності вивчається нумерація чисел першого десятка?

- A) порівняння чисел, назва числа, місце числа в натуральному ряді B) назва числа, місце числа в натуральному ряді, утворення числа C) ознайомлення з числом і відповідною цифрою, порівняння чисел, склад числа

Дисципліни природничої освітньої галузі

1. Оберіть правильне судження, що відповідає терміну «гербарій»: 1) засушені рослини або їх частини, що прикріплені до цупкого паперу 2) натуральні об'єкти, що можуть бути використані для виконання

практичних завдань на уроках природознавства

3) натуральні об'єкти, що являють собою засушені рослини або їх частини, які прикріплені до цупкого паперу і зроблені руками дітей 4) композиції із засушених квітів

2. Оберіть правильне судження, що відповідає терміну «муляж»: 1)

точна копія натурального об'єкта, в якій відображаються не тільки основні (колір, форма, розміри), але й другорядні, незначні зовнішні ознаки 2)

джерело знань і засіб ілюстрації з якого учні отримують знання про форму та колір плодів, коренеплодів, фруктів, технічних рослин, тощо 3)

виготовлене із парафіну або пластмаси, пап'є-маше приблизне зображення предметів природи, що вивчаються в початковій школі 4) виріб з пап'є-маше

Дисципліни технологічної освітньої галузі

1. Маса або грамаж — це вага одного квадратного метра паперу, виражена в грамах.

А. Так.

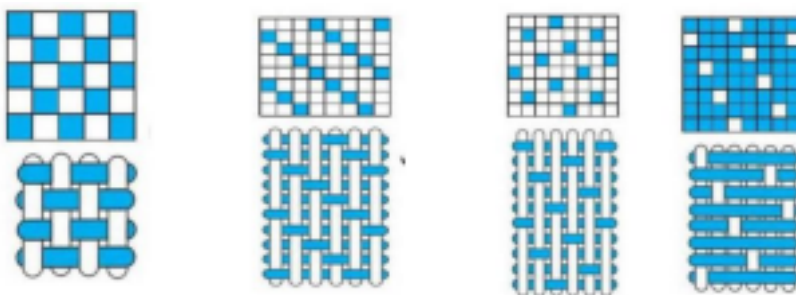
В. Ні.

2. Властивість, що визначає гладкість поверхні паперу, і звичайно визначається в одиницях вимірювання «Бендстен».

А. Шорсткість

В. Жорсткість

3. Тканини відрізняються за видами переплетення, які графічно виражаються рапортами. Оберіть варіант відповіді у якій подано назви простих переплетень відповідно до розташування на малюнку.

А. саржеве, полотняне, сатин, атлас

В. полотняне, саржеве, сатин, атлас

С. полотняне, саржеве, атлас, сатин

Д. саржеве, полотняне, атлас, сатин

Дисципліни мистецької освітньої галузі

Образотворче мистецтво

1. Методи навчання молодших школярів образотворчого мистецтва передбачають:

- а) систему дій педагога, який організовує ігрову діяльність дітей, спрямовану на засвоєння елементарних знань про природу, мовленнєвий розвиток та розвиток дитячої творчості;
- б) систему педагогічних положень, спрямованих на засвоєння учнями знань про різні види мистецтва та використання їх у дитячій життєдіяльності;
- в) способи взаємодії педагога з дітьми та батьками, спрямовані на розвиток естетичних почуттів та емоційних переживань дітей у ході ознайомлення з творами мистецтва.
- г) способи взаємодії педагога та дітей у практичній діяльності, спрямовані на засвоєння знань про різні види образотворчого мистецтва, засвоєння знань графічної грамоти, розвиток зображувальної діяльності;

2. Мистецтво створення об'ємних художніх творів засобами різьблення, ліплення чи відливання:

- а) архітектура;
- б) живопис;
- в) скульптура;
- г) графіка.

3. До якого виду образотворчого мистецтва належить опанування різновидами таких технік, як кераміка, писанкарство, витинанка, народна іграшка, розпис, лозоплетіння, різьблення тощо?

- а) народного;
- б) скульптури;
- в) живопису;
- г) декоративно-ужиткового;

Музичне мистецтво

1. Духовими дитячими музичними інструментами є:

- а) тріола
- б) дудочка

- в) румба
- г) цимбали

2. Види музично-ритмічного навчання:

- а) хороводи
- б) визначення темпу
- в) ритмічні диктанти
- г) музично-ритмічні вправи

Дисципліни інформатичної освітньої галузі

1. Курс «Інформатики» за програмою Нової української школи викладається:

- а) з першого класу
- б) з другого класу
- в) з третього класу
- г) з четвертого класу

2. Що є метою викладання інформатики в початковій школі:

- а) Оволодіння навичками програмування
- б) Вивчення теоретичних основ Інформатики
- в) Оволодіння практичними навичками роботи на комп'ютері
- г) Розвиток логічного мислення

3. Які переваги дає використання підручника на уроках інформатики?

- а) Підручник може замінити розповідь учителя
- б) Підручник робить урок більш насиченим інформаційно
- в) Підручник допомагає учителю дозувати кількість інформації
- г) Підручник забезпечує учителя дидактичним матеріалом

РОЗДІЛ III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Фахове випробування з методик навчання є формою контролю навчальних досягнень абітурієнта, глибини засвоєння ним програмового матеріалу, логіки та взаємозв'язків між окремими дисциплінами та їхніми розділами, здатності творчо використовувати набуті знання та уміння, сформованості власного ставлення, світоглядної позиції щодо навчання учнів початкової школи.

Загальна оцінка відповіді на екзамені кожного абітурієнта є комплексною, яка враховує всі аспекти його відповіді: теоретичні знання, уміння застосовувати їх у розкритті методик навчання згідно з освітньо-професійною програмою «Початкова освіта» спеціальності 013 «Початкова освіта».

Під час оцінювання успішності абітурієнта на фаховому випробуванні з методик навчання мають бути враховані такі критерії: використання під час відповіді додаткової інформації; уміння аргументувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати навчальну інформацію, робити висновки.

Для визначення ступеня оволодіння абітурієнтом навчального матеріалу використовуються такі рівні досягнень абітурієнтів за 200-бальною шкалою оцінювання.

A (високий рівень) – абітурієнт дає повну відповідь на питання; вільно володіє навчальним матеріалом; демонструє глибокі знання з різних розділів програми; логічно та послідовно викладає навчальний матеріал; демонструючи знання, здобуті як з основної, так і з додаткової літератури; уміє аргументувати свою думку; висловлює власне ставлення до проблем початкової освіти; демонструє свою світоглядну позицію. Відповідь абітурієнта на питання практичного змісту характеризується правильністю, обґрунтованістю, творчим підходом до його розв'язання.

B (достатній рівень) – абітурієнт дає повну відповідь на питання; володіє значним обсягом навчального матеріалу, що свідчить про оволодіння ним основною та частково додатковою літературою з курсу; викладає свої думки логічно та послідовно, проте допускає окремі несуттєві неточності; демонструє здатність до аналізу та узагальнення; вміє робити висновки проте має певні труднощі з їх аргументуванням, а тому уникає висловлювання власної позиції.

C (достатній рівень) – абітурієнт дає фрагментарну відповідь на питання; володіє певним обсягом навчального матеріалу на репродуктивному рівні, що свідчить про оволодіння ним переважно основною літературою з курсу; викладає свої думки логічно та послідовно, проте допускає окремі суттєві помилки та неточності; демонструє часткові уміння аналізу навчального матеріалу, немає достатніх умінь для самостійного узагальнення; має труднощі щодо формулювання висновків та їх аргументування.

D (задовільний рівень) – абітурієнт володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, демонструючи знання, отримані лише з основної літератури, допускає суттєві помилки, викладає матеріал непослідовно, демонструє часткові уміння аналізу навчального матеріалу, але має значні труднощі з його узагальненням та формулюванням висновків, не вміє їх аргументувати, не виявляє самостійності думки, власної позиції.

E (задовільний рівень) – абітурієнт володіє навчальним матеріалом частково, допускає суттєві помилки, викладає матеріал непослідовно та нелогічно, не володіє навичками аналізу навчального матеріалу, не вміє його узагальнювати, робити висновки та аргументувати їх. Не висловлює власної думки.

FХ (низький) – абітурієнт не володіє навчальним матеріалом, відмовляється від відповіді або відповідає не по змісту запитань.

Прохідний бал за іспит дорівнює 130 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати абітурієнт за кожним запитанням дисципліни, складає 100 балів. За кожне тестове питання студент отримує 1,25 балів. Всього тестів – 80. На виконання тестових завдань відводиться 240 хвилин (4 години).

Забезпечення об'єктивності і справедливості тесту вимагає спеціальних заходів щодо забезпечення конфіденційності тестових завдань.

Під час підготовки тестів було враховано наступні вимоги до тестових

- завдань: а) певна складність, що відповідає меті й рівню оцінювання;
 б) достатня варіативність тестових балів;
 с) позитивна кореляція балів завдань із балами всього тесту.

До варіантів відповідей включено дистрактори (неправильні варіанти), які є зрозумілими для вступників, наближені до правильних і становлять собою найпоширеніші помилки при відповідях на подібні завдання. Такий підхід унеможливорює просте відгадування вступниками правильної відповіді та дає змогу глибше перевірити рівень знань.

Оцінювання знань вступників на екзамені оцінюється на підставі наступних критеріїв:

5-бальна шкала оцінювання			
2 (незадовільно)	3 (задовільно)	4 (добре)	5 (відмінно)
200-бальна шкала оцінювання			
100-129	130-159	160-184	185-200
Критерії оцінювання знань			
Абітурієнт має дуже низький рівень знань з курсу. Допускає помилки у більшості питань. Не засвоїв жодної теми курсу. Правильні відповіді носять стихійний характер.	Абітурієнт володіє матеріалом курсу на низькому рівні. Допускає помилки одразу з декількох тем. Має нестійкі знання з предмету, інформацію засвоїв поверхово, лише її елементи.	Абітурієнт володіє матеріалом курсу на середньому рівні. Може припускатися помилок у питаннях окремих циклів курсу. Більшість матеріалу засвоєно системно, добре володіє понятійно категоріальним апаратом курсу.	Абітурієнт вільно володіє навчальним матеріалом. На високому рівні засвоєно основні поняття курсу. Повністю володіє питаннями курсу, може припускатися лише деяких несуттєвих неточностей та невідповідностей.

Якщо абітурієнт під час вступного випробування набрав від 100-129 балів, то дана кількість балів вважається недостатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до Хортицької національної академії.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнтів виводиться за результатами обговорення членами комісії.

РОЗДІЛ IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ПИТАННЯ З ЯКИХ УВІЙШЛИ ДО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Мовно-літературна освітня галузь

1. Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Мартиненко В.О. Формування предметних

компетентностей в учнів початкової школи : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2014. 346 с.

2. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі: метод. посіб. / М. С. Вашуленко. Київ : Освіта, 2006. 268 с.

3. Вашуленко М.С. Навчання грамоти в 1 кл. : посіб. для вчителя. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2012. 224 с.

4. Вашуленко О.В. Уроки літературного читання. 2 клас: навчальний посібник для вчителя у двох частинах. Частина перша. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2012. 208 с.

5. Захарійчук М.Д., Науменко В.О. Книжка для вчителя: Методика роботи за «Букварем» (методичний посібник). Київ : Грамота, 2012. 240 с. 6. Каніщенко А.П., Ткачук Г.О. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / А.П. Каніщенко, Г.О. Ткачук. Київ : Промінь, 2003. 232 с.

7. Коваль Л.В. Актуальні проблеми початкового навчання : дидактико методичний аспект : навч.-метод. посіб. / Людмила Вікторівна Коваль. Бердянськ : Вид-во Ткачук О. В., 2015. 224 с.

8. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М.С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2010. 364 с.

9. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. Київ : Генеза, 2013. 280 с.

10. Науменко В.О., Харітоненко Л.А. Уроки літературного читання в 3 класі. Методичний посібник + CD. Київ : Генеза, 2014. 272 с.

11. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 4 класі. Методичний посібник. Київ : Генеза, 2015. 176 с.

12. Савченко О.Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра : посібник / О. Я. Савченко. Київ : Педагогічна думка, 2014. 176 с. 13. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підручник / О. Я. Савченко. Київ : Грамота, 2012. 504 с.

14. Савченко О.Я., Кальчук М.І. Уроки літературного читання у 3 класі : навчально-методичний посібник для вчителя у двох частинах. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2014.

15. Савченко О.Я. Методика літературного читання у 4 класі. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2015.

16. Савченко О.Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра : посібник / О. Я. Савченко. Київ : Педагогічна думка, 2014. 176 с.

17. Чемоніна Л.В. Сучасні технології навчання освітньої галузі “Мови і літератури” в початковій школі : практичний курс : навч. посіб. / Лада В’ячеславівна Чемоніна. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. 160 с.

Математична освітня галузь

1. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах /

М.В. Богданович, М.В. Козак, Я.А. Король – Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2006 . 336 с.

2. Коваль Л.В. Методика навчання математики: теорія і практика /Л.В. Коваль, С.О. Скворцова: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010102 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [2-ге видання допов. і переробл.] – Харків : ЧП «Принт-Лідер», 2011. – 414 с.

3. Коваль Л. Практикум з методики навчання математики в початковій школі (1 клас) : навч.-метод. посіб. [для студ. напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр] / Людмила Коваль, Тетяна Ніконенко. – Бердянськ : ФО-П Ткачук О.В., 2014. – 216 с.

4. Коваль Л. Сучасні технології навчання освітньої галузі «Математика» в початковій школі : метод. реком. / Людмила Коваль, Тетяна Ніконенко. – Бердянськ, ФО-П Ткачук О. В., 2014. – 96 с.

5. Стрілець С.І. Методика викладання математики в початкових класах у таблицях і схемах: навч.-метод. посіб. / С.І. Стрілець.– Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2012. – 104 с.

Природнича освітня галузь

1. Інновації в методиці викладання початкового курсу природознавства : навч. посібник / укладачі О.О. Лінник, Н.І. Черв'якова. – Луганськ: Алма-матер, 2006. – 85 с.

2. Крамаренко А. Сучасні технології ознайомлення молодших школярів з об'єктами природи : електрон. навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів спец. 7.01010201 (або 8.01010201) „Початкова освіта”] / Алла Крамаренко, Катерина Степанюк. – [3-тє вид., перероб. і допов.]. – Бердянськ, 2016. – 352 с.

3. Крамаренко А.М. Методика навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство» : навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / Алла Крамаренко. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. – 394 с.

4. Крамаренко А.М. Методика навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство» : навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / Алла Крамаренко. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. – 394 с.

5. Лінник О.О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». Навчальний посібник / Автор та укладач О.О. Лінник. – К. : Видавничий дім «Слово», 2010. – 248 с.

6. Шевчук К.Д. Методика викладання природознавства в початкових класах : навч. посіб. / К. Д. Шевчук, М. Г. Іванчук; Чернігів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2010. – 168 с.

Мистецька освітня галузь

1. Босанець Л.В. Художні техніки рисунка. - Одеса: ОДПІ, 2002. – 134 с. 2. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. Навчальний

посібник. – Тернопіль: Мальва-ОСО, 2004. – 276 с.

3. Крамаренко А.М. Методика трудового навчання та художньої праці : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закл. напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / А.М. Крамаренко, К.І. Донських. – [3-є вид., перероб. і допов.]. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2011. – 302 с.

4. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення. – Харків, 2003. – 255 с.

5. Красноголовець О.С. Основи скульптури: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 171 с., 28 с. іл.

6. Малицька О.В. Методика навчання образотворчого мистецтва в початковій школі: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напрямів підготовки 6.010102 Початкова освіта, 6.030103 Практична психологія] / Олена Володимирівна Малицька. – Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2014. – 312 с.

7. Малицька О.В. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта] / Олена Володимирівна Малицька. – Бердянськ : БДПУ, 2016. – 344 с.

8. Печенюк Т. Кольорознавство. – К.: Видавництво "Грані-Т", 2009. – 192 с. 9. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. Видання друге, доповнене 2014. – 280 с.

Технологічна освітня галузь

1. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. - К. : Видавничий дім «Освіта», 2011.- 392 с. 2. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. За ред. О.М.Пехоти. - К.: Вид-во А.С.К., 2004. - 256 с.

3. Початкова дизайн-освіта: готовність учителя до художньої праці з обдарованими учнями : монографія /за ред. В.П.Тименко –К.: Інформ. системи, 2010. –249 с.

4. Жлудько В. М. Ігродизайн : метод. посіб. для майбут. учителів почат. кл. / В. М. Жлудько. – Чернігів : ЧНПУ, 2014.

5. Порадник для вчителя. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>

6. Формування STEM-навичок у класі. URL: <https://www.microsoft.com/uk-ua/education/educators/stem>

7. Віртуальний STEM-центр Малої академії наук України. URL: <https://stemua.science/>

8. Сайт, який містить матеріали англійською мовою для проведення STEM уроків, стратегії навчання і ресурси, які покликані викликати інтерес учнів до наукових досліджень. Також сайт має інструменти для спільної роботи вчителів та обміну досвідом (будь-хто може стати учасником спільноти). URL: <https://globallab.org/en/project/catalog/#.XeSRhvVw>

Інформатична освітня галузь

1. Алгоритми в початковій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrbukva.net/94461-Algorithmy-v-nachal-noiy-shkole-i-metodika-obucheniya-algoritmam.html>
2. Інтел : Навчання для майбутнього в Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iteach.com.ua/>
3. Інтел: Метод проектів / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iteach.com.ua/resources/full-time-tuition/m1/>
4. Інформаційні технології \ [Електронний ресурс]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://it.mozgovyi.com/2010/12/metodika-formuvannya-ponyattya-informaci%D1%97/>
5. Корнієнко М.М. Сходинки до інформатики. 2 клас / М.М.Корнієнко, С.М.Крамаровська, І.Т.Зарецька. – Харьков: «Ранок», 2013. – 144 с. 6. Лапшина І.С. ІКТ без обмежень \І.С. Лапшина\ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://my-imidg-ikt.blogspot.com/>
7. Методика ознайомлення учнів з поняттями «команда», «виконавець», «алгоритм» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.su/16_11134_metodika-oznayomlennya-uchniv-z-ponyattiyami-komanda-vikonavets-algoritm.html
8. На допомогу учням Комп'ютер та його складові \ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/komputertajogoskladoviinform/> 9. Рибалко О. Молодший школяр і комп'ютер / О.Рибалко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – №5. – 2010. – С. 21 – 24.
10. Розробка уроку з інформатики для учнів 4 класу на тему: "Середовище текстового редактора" (додаткові уроки) класах [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-z-informatiki-dlya-uchniv-4-klasu-na-temu-seredovische-tekstovogo-redaktora-dodatkovyi-uroki-71907.html>